

Khu BTTN Yên Tử

Tên khác

Núi Yên Tử

Tỉnh

Quảng Ninh và Bắc Giang

Tình trạng

Quyết định

Ban quản lý được thành lập

Có

Vĩ độ

21°10' vĩ độ Bắc

Kinh độ

106°42' kinh độ Đông

Vùng địa lý sinh học

06a - Nhiệt đới nam Trung Hoa

Tình trạng bảo tồn

Yên Tử đã được liệt kê trong Quyết định Số 194/CT ngày 09/08/1986 của Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng, theo đó quyết định thành lập một khu bảo tồn thiên nhiên có diện tích 2.000 ha tại tỉnh Quảng Ninh và một khu bảo tồn thiên nhiên ngay cạnh đó có diện tích 3.000 tại tỉnh Hà Bắc cũ (nay thuộc Bắc Giang) (Bộ Nông nghiệp & Phát triển Nông thôn 1997). Dự án đầu tư cho khu bảo tồn thiên nhiên tại tỉnh Quảng Ninh đã được UBND tỉnh phê chuẩn năm 1995 và ngay sau đó ban quản lý khu bảo tồn này cũng được thành lập. Dự án đầu tư này đưa ra diện tích của khu bảo tồn thiên nhiên là 3.040 ha, trong đó có 1.914 ha đất có rừng (Cục Kiểm lâm 1998). Quá trình thành lập khu bảo tồn thiên nhiên ở tỉnh Bắc Giang diễn ra chậm hơn nhiều. Tuy nhiên, theo Chi cục Kiểm Lâm tỉnh Bắc Giang (pers. comm.) thì họ cũng đang lên kế hoạch xây dựng dự án kế hoạch đầu tư cho một khu bảo tồn thiên nhiên với diện tích 13.098 ha, trong đó 11.523 ha đất có rừng.

Trong danh sách đề xuất hệ thống rừng đặc dụng đang được Cục Kiểm lâm và Viện Điều tra Quy hoạch Rừng soạn thảo, Yên Tử được đề cập như 2 khu riêng biệt: một khu bảo tồn thiên nhiên rộng 3.040 ha ở Quảng Ninh và một khu bảo tồn

thiên nhiên 13.098 ha ở Bắc Giang (Cục Kiểm Lâm và Viện ĐTQHR in prep.).

Địa hình và thủy văn

Khu Bảo tồn Thiên nhiên Yên Tử nằm trên một dãy núi là ranh giới giữa huyện Đông Triều, tỉnh Quảng Ninh và huyện Sơn Động, tỉnh Bắc Giang. Trung tâm của khu bảo tồn là ngọn Yên Tử cao 1068 m là đỉnh cao nhất của dãy núi. Các khe suối hình thành ở sườn phía bắc chảy theo hướng bắc đổ vào sông Lục Ngạn, các suối ở sườn nam chảy theo hướng nam đổ vào sông Kinh Thầy.

Đa dạng sinh học

Số liệu phân tích ảnh viễn thám cho thấy Khu Bảo tồn Thiên nhiên Yên Tử còn có những diện tích rừng thường xanh đáng kể, khu bảo tồn thiên nhiên này có thể liên kết với khu đề xuất bảo tồn thiên nhiên Kỳ Thượng tạo hành một hành lang rừng tự nhiên. Nếu được như vậy, Khu Bảo tồn Thiên nhiên Yên Tử là nơi còn có vùng rừng thường xanh lớn nhất vùng Đông Bắc Việt Nam. Kiểu rừng này đã bị phá hủy trên diện rộng ở vùng Đông Bắc Bộ và như vậy, Yên Tử có thể là nơi sống của quần thể nhiều loài động thực vật đủ lớn để tồn tại hiện nay không còn ở bất cứ nơi nào

trong cả nước. Tuy nhiên cần phải có những điều tra đa dạng sinh học chi tiết hơn nhất là về khu hệ thực vật và côn trùng ở đây trước khi đưa ra những kết luận cuối.

Các điều tra ban đầu về khu hệ động vật có xương sống tại Yên Tử đã được tiến hành. Trong năm 2000, trong một đợt điều tra của Phòng Động vật, Viện Sinh thái và Tài nguyên Sinh vật (2000) đã ghi nhận 45 loài thú, 143 loài chim, 26 loài bò sát và 22 loài lưỡng thê (không kể các loài đã được liệt kê trong các báo cáo trước). Những ghi nhận đáng chú ý về thú bao gồm Lửng chó *Nyctereutes procyonoides*, một loài có vùng phân bố rất hẹp tại Việt Nam, và Cây vằn *Hemigalus owstoni*, một loài đang bị đe dọa tuyệt chủng trên toàn cầu. Một số loài chim ghi nhận tại khu vực cũng là những loài có ý nghĩa bảo tồn nhất là loài bị đe dọa trên toàn cầu như Cụt đuôi bụng vạch *Pitta elliotii*. Thêm vào đó, có ba loài lưỡng thê ở đây là các loài đặc hữu Việt Nam: *Rana maosonensis*, *R. chapaensis* và *R. sauteri*.

Các vấn đề về bảo tồn

Khai thác gỗ bất hợp pháp là mối đe dọa nghiêm trọng đối với tính đa dạng sinh học ở Khu Bảo tồn Thiên nhiên Yên Tử. Trong tháng Bảy năm 2000, Báo Vietnam News (2000) đã nêu hiện tượng người chặt trộm gỗ lợi dụng địa hình phức tạp và số lượng nhân viên bảo vệ ít đã chặt khoảng 1.000 ha rừng ở Yên Tử trong cuối năm 1999. Dân đồn gỗ sử dụng chất nổ để mở đường và thuê người dân địa phương ở các vùng xung quanh tham gia chặt, vận chuyển gỗ.

Các giá trị khác

Yên Tử là điểm du lịch khá nổi tiếng hàng năm đón một số lượng đáng kể du khách nội địa từ Hà Nội, Hải Phòng và một số tỉnh khác ở miền Bắc Việt Nam. Bên sườn núi phía Quảng Ninh có một số ngôi chùa nổi tiếng và có đường mòn đi lên tận đỉnh Yên Tử.

Các dự án có liên quan

Chưa có thông tin.

Tài liệu tham khảo

Department of Zoology, IEBR/Phòng Động vật, Viện Sinh thái và Tài nguyên Sinh vật (2000) [Survey of the fauna (mammals, birds, reptiles and amphibians) of Yen Tu mountain]. Hanoi: Institute of Ecology and Biological Resources. In Vietnamese.

Nguyen Van Sang, Nguyen Quang Truong and Nguyen Truong Son (2000) Preliminary results of the survey on herpetofauna in Yen Tu mountain area. Tạp Chí Sinh Học [Journal of Biology] 22(15)CD: 11-14. In Vietnamese.

Vietnam News (2000) Yen Tu forest destroyed. Vietnam News 15 July 2000.